

POSTANOWIENIE

11 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

na posiedzeniu niejawnym 11 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku I. P. i T. K.
z udziałem J. T., D. K., K. K., A. P., M. D., I. B., A. K., K. K.1, B. K. i A. S.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na skutek skargi kasacyjnej J. T.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Rybniku
z 6 kwietnia 2022 r., II Ca 417/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca J.T. powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Zdaniem skarżącej, wytyczony przez Sąd Okręgowy przebieg drogi koniecznej nie uwzględnia możliwości wydzielenia szlaku drogowego przez nieruchomości macierzystą, mimo że nieruchomości władnące stanowiły w przeszłości jedną nieruchomość, a w konsekwencji zostały spełnione przesłanki zastosowania art. 145 § 2 k.c. W sprawie nie zbadano ponadto należyte, z jakiego rzędu wynagrodzeniem wiązałoby się ustanowienie służebności przebiegającej przez inne nieruchomości, w tym zwłaszcza nieruchomości wchodzące w skład nieruchomości macierzystej.

Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiste jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie stwarzała podstaw do przyjęcia, aby skarga kasacyjna była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

Przepis art. 145 § 2 i 3 k.c. operuje dyrektywami o ogólnym charakterze, które zakładają potrzebę wyważenia kolidujących często interesów uczestników postępowania o ustanowienie służebności. Ujęcie takie pozostawia pewien zakres swobody sądowi w zakresie wyboru alternatywnych opcji przebiegu drogi koniecznej. W zaskarżonym postanowieniu Sąd Okręgowy wyznaczył przebieg służebności zgodnie ze wskazaniem biegłego, odwołując się do szeregu relewantnych kryteriów, takich jak długość szlaku służebnego, fakt jego urządzenia

na potrzeby drogi, w tym pokrycia asfaltem, względ na uwarunkowania lokalne związane z wykorzystywaniem tego szlaku jako dostępu do drogi publicznej od dziesięcioleci i najmniejsze nachylenie terenu. Sąd Okręgowy *implicite* podzielił także stanowisko Sądu Rejonowego, według którego preferowany przez skarżącą alternatywny wariant nie zapewniał dojazdu i dostępu do działki nr [...], przez co nie uwzględniałby on w wystarczający sposób potrzeb nieruchomości izolowanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadzał się do próby polemiki z tym zapatrywaniem, opartej na założeniu, że optymalnym rozwiązaniem było wytyczenie służebności zgodnie z przebiegiem proponowanym przez skarżącą, za czym dodatkowo miałyby przemawiać reguła wynikająca z art. 145 § 2 zdanie drugie k.c. Dokonane w sprawie ustalenia faktyczne, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), nie pozwalały jednak uznać, aby w sprawie istniały podstawy do zastosowania art. 145 § 2 zdanie drugie k.c., a zmierzające w tym kierunku twierdzenia wniosku wykraczały poza podstawę faktyczną zaskarżonego postanowienia. W pozostałym zakresie motywy wniosku nie pozwalały przyjąć, aby Sąd Okręgowy niewłaściwie wyważył interesy uczestników postępowania, a tym bardziej, aby zaskarżone rozstrzygnięcie było w tym aspekcie wadliwe w sposób elementarny i widoczny już *prima vista*, czego wymaga rozważana przyczyna kasacyjna.

Ubocznie należało dostrzec, że Sąd Okręgowy odniósł się również do argumentów skarżącej związanych z niemożnością parkowania samochodu, wskazując, że zasądzone na jej rzecz wynagrodzenie uwzględnia koszt przesunięcia ogrodzenia, co umożliwi zarówno przejazd, jak i parkowanie samochodu przez skarżącą. Podjęta w skardze próba podważania tego ustalenia była niedopuszczalna (art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, nie dostrzegając *in casu* podstaw do odstąpienia w zakresie kosztów postępowania od zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c.

[SOP]

[a!]

